

Β. Ενρινόληκτα και υγρόληκτα δικατάληκτα

Α. Μετατρέπουν στη γενική το ισχυρό -ω της ονομαστικής στο ασθενές -ο.
Παραδείγματα:

α) Επίθετα που κλίνονται όπως το ουσιαστικό ό γείτων:

- ό, ή σῶφρων, τὸ σῶφρον. Γεν. σῶφρονος κλπ. Παρόμοια και τα: ό, ή ἄφρων, τὸ ἄφρον και ό, ή μεγαλόφρων (= μεγαλόψυχος), τὸ μεγαλόφρον.

- ό, ή εὐδαίμων (=ευτυχής), τὸ εὐδαιμον. Γεν. εὐδαίμονος κλπ. Κι το αντίθετο: ό, ή κακοδαίμων, τὸ κακόδαιμον.

- ό, ή ἐλεήμων, τὸ ἐλεήμον. Γεν. ἐλεήμονος κλπ. Παρόμοια: ό, ή ἀγνώμων, τὸ ἀγνωμον - ό, ή εὐσχήμων (= που έχει ωραίο σχήμα, μορφή), τὸ εὐσχημον - ό, ή μνήμων (που έχει γερή μνήμη), τὸ μνήμον - ό, ή μεγαλοπράγμων (= που πράττει ή σχεδιάζει μεγάλα έργα), τὸ μεγαλόπραγμον.

β) Επίθετα που κλίνονται όπως το ουσιαστικό ό ῥήτωρ

- ό, ή ἀπάτωρ (= χωρίς πατέρα), τὸ ἀπάτορ. Γεν. ἀπάτορος κλπ. Το ίδιο και το: ό, ή ἀμήτωρ, τὸ ἀμήτορ.

Β) Ἡ μετατρέπουν το ισχυρό -η της ονομαστικής σε -ε. Π.χ. ό, ή ἄρρην, τὸ ἄρρεν. Γεν. ἄρρενος, ἄρρενι, ἄρρενα, ἄρρεν - ἄρρενες, ἄρρένων, ἄρρεσι, ἄρρενας, ἄρρενες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

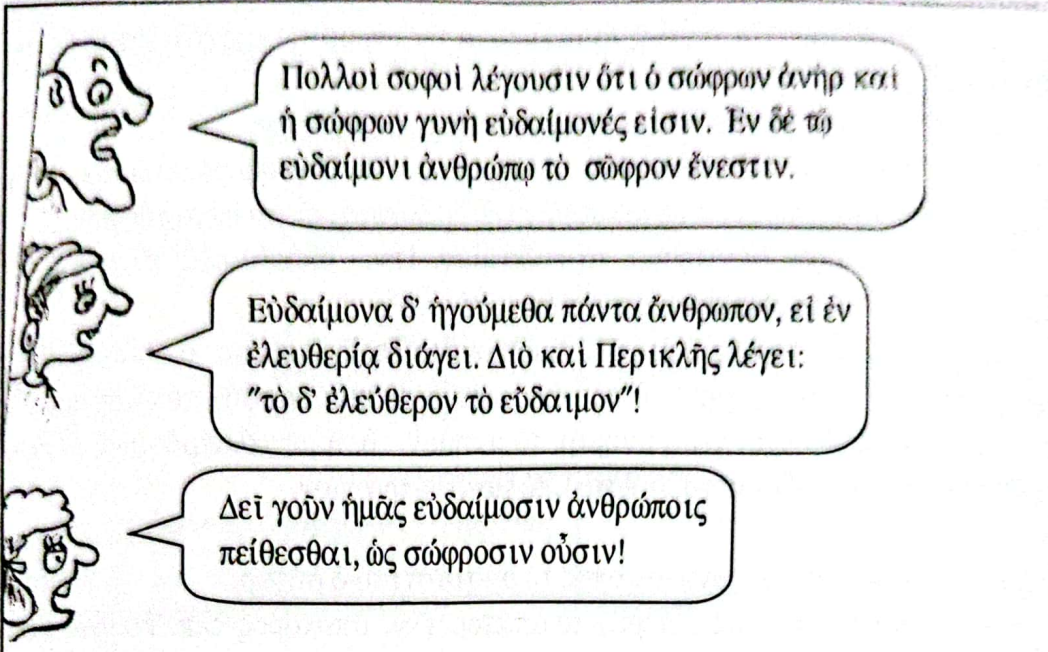
- Τα επίθετα αυτά σχηματίζουν ίδια την κλητ. ενικού και το ουδέτερο, με το ασθενές θέμα: (ὦ) σῶφρον, τὸ σῶφρον - (ὦ) ἀπάτορ, τὸ ἀπάτορ, (ὦ) ἄρρεν, τὸ ἄρρεν κλπ.
- Προσοχή στον τονο του ουδετέρου. Συνήθως ανεβαίνει στην προπαραλήγουσα, εὐδαιμον, μεγαλόπραγμον κλπ. Όμως με β' συνθετικό το -φρων (από το φρήν = ο νους) = τὸ μεγαλόφρον. Επίσης με α' συνθετικό το στερητικό ἄ- = τὸ ἀπάτορ, τὸ ἀμνήμον, τὸ ἀπράγμον.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ: 1. Να συμπληρωθούν τα κενά:

- Ἐδειξεν ό Κύριος τῷ (ἄφρων) πλουσίῳ ότι οὐ (σῶφρων) ἔργα ἔπρατε.

- Ὡ (μεγαλοπράγμων) νέε, ἔδει (=ἐπρεπε) σε μή (ἀγνώμων, αιτιατ.) τοῖς σοῖς φίλοις εἶναι.

2. Να υπογραμμίσετε τα δικατάληκτα επίθετα:

Πολλοὶ σοφοὶ λέγουσιν ὅτι ὁ σώφρων ἀνὴρ καὶ ἡ σώφρων γυνὴ εὐδαίμονές εἰσιν. Ἐν δὲ τῷ εὐδαίμονι ἀνθρώπῳ τὸ σώφρον ἐνεστίν.

Εὐδαίμονα δ' ἡγούμεθα πάντα ἄνθρωπον, εἰ ἐν ἐλευθερίᾳ διάγει. Διὸ καὶ Περικλῆς λέγει: "τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ εὐδαίμον"!

Δεῖ γοῦν ἡμᾶς εὐδαίμοσιν ἀνθρώποις πείθεσθαι, ὥς σώφροσιν οὖσιν!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ: τὸ σώφρον = ἡ σωφροσύνη - ἐνεστίν = ἐνυπάρχει - ἡγούμεαι = θεωρῶ - εἰ = εἰάν - διάγω = ζῶ - τὸ ἐλεύθερον... = ἡ ἐλευθερία εἶναι ἡ εὐτυχία - Δεῖ = πρέπει - ἡμᾶς: υποκ. του ἀπαρέμφ. πείθεσθαι (= ἐμεῖς) - γοῦν = ἐπομένως - ὥς = ἐπειδή.

3. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το παραπάνω κείμενο.

4. Να κατατάξετε (με ἄρθρο) παρακάτω ὅλους τοὺς τύπους που υπογραμμίσατε καὶ να συμπληρώσετε ὅσους λείπουν:

Ενικός αριθμός				
	Ἀρσεν.-θηλυκό	Ουδέτερο	Ἀρσεν.-θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	ὁ, ἡ σώφρων	τὸ	ὁ, ἡ εὐδαίμων	τὸ
Γεν.				
Δοτ.				
Αιτ.				
Κλ.				
Πληθυντικός αριθμός				
Ον.				
Γεν.				
Δοτ.				
Αιτ.				
Κλ.				